

MARŠÁLSKÉ SLOVO

Očekává se, že z Moskvy konečně zaznějí slova, která odsoudí brežněvismus i za jeho okupaci Československa v roce 1968. Největší překážkou tu nejsou jen čeští a slovenští představitelé komunistické strany dosazení kdysi právě Brežněvem a právě po tomto vojenském zásahu, ale i vedení sovětské komunistické strany. Douhá se nedokázalo vzdát svých imperiálních cílů a hrát si na největší světovou velmoc po boku Spojených států amerických je pro moskevské vůdce velmi přitažlivá role.

Občas ovšem z Moskvy proniknou slova, dokazující, že se tam pod zdánlivou jednotou perestrojky děje i něco hlubšího a vážnějšího. 23. května 1988 odpovídal místopředseda Asociace politických věd Fjodor Burlackij, jeden ze spolupracovníků Gorbačova, na dotaz žurnalisty ze Západu. Ptal se, jak se nyní v Moskvě hodnotí vývoj v socialistických zemích dříve i v současnosti. Burlackij řekl, že v těchto zemích nastala "nová vlna reformu, která staví problém hodnocení toho, co v 50. letech probíhalo v Maďarsku, v 60. letech v Československu, v 80. letech v Polsku, stejně jako i v ostatních socialistických zemích. Podle Rudého práva se tento mluvčí "jmenovitě zmínil i o poučení z událostí 60. let v Československu. Řekl, že toto hodnocení je především věcí samotných Čechů a Slováků a my se budeme orientovat na jejich závěry."

Takové stanovisko ovšem nevyjadřuje nic jiného než alibismus a neochotu podívat se sám na sebe. Kámpak se ztratila sebekritika, soudruhu Burlackij? Lze utéct od odpovědnosti za vojenské vpády do Maďarska, Československa, Afganistanu, za násilný puč v Polsku? Jestliže kritizujete Brežněva, pak se nemůžete vyhnout ani rozboru jeho vojensko politické doktriny o zasahování do vývoje socialistických zemí - "v zájmu socialismu", jak uvádí brežněvismus, ale ve skutečnosti v zájmu sovětské expanzivní politiky stalinského typu. Stalin - Brežněv jsou spojité nádoby.

Přirozeně, že v Československu Husák, Bilak, Jakeš, Indra a další, kteří byli dosazení a povoláni k moci po vojenské okupaci v roce 1968, budou se vši silou bránit, aby se něco změnilo. Kdyby přiznali, že tento vpád byl v rozporu se všemi mezinárodními zásadami, že to byl ve skutečnosti zločin spáchaný na Československu, pak by si podřezávali větev, na které sedí.

Moskva si nemůže jako Pontský Pilát jít umýt ruce a sdělit světu: To se nás netýká. Oni provedli okupaci, oni dosadili brežněvovskou garnituru, oni jsou odpovědní za likvidaci i tragédie statisíců lidí po srpnu 1968, za hromadnou emigraci, za pustošení československého hospodářství a kultury, za to, že přeměnili Československo ve vojenské nástupiště prvního sledu proti západní Evropě.

"My přemýšlíme nad těmito zkušenostmi a nad poučením, jež z nich pro sebe vyvodit", pravil navíc Burlackij.

Jen přemýšlejte, soudruzi. Není tak těžko najít viníka, prosvěst obrat a napravit vše, co se způsobilo.

Několik dní poté, co Burlackij hovořil o roce 1968, promluvil maršál S. Achromejev. Má hodně titulů a ještě více vyznamenání, je prvním náměstkem ministra obrany SSSR a náčelníkem generálního štábu. Z jeho úst zazněla na tiskové konferenci 26. května slova, která stroze a jakoby vojenským rozkazem odsunula stranou diskuse o těchto problémech. Tento voják pravil: "Sovětský svaz neuvažuje o jednostranném stažení svých vojsk ze střední Evropy. Tento krok by byl odůvodněný v případě, že by existovala převaha sovětských ozbrojených sil v Evropě. Tato převaha je však fikcí a pozůstatkem propagandistických stereotypů".

To je autentický hlas Moskvy. Ne ty úsměvy, prohlídky galerií, setkání s prostými lidmi na Rudém náměstí, ne podpisy dohod o spolupráci, ne společný let na Mars, přípitky na přátelství. Země zla se sama musí očistit ze svých zločinů.

Maršál Achromejev stejně tak jiní mluvčí třeba při výkladu o vpádu do Afganistanu nemluví pravdu. Je dokázáno - a sověti to přece například při jednání Gorbačova ve Washingtoně přiznali, že převaha sovětských a socialistických zemí a jejich armád v Evropě je nezvratnou věcí. Náčelník štábu chce světu namluvit, že tomu tak není. Komu chce vykládat pohádky o ruské mírumilovnosti? At si je nechá pro svá vnoučata.

Pravda je pro něho - a nejen pro něho - "pozůstatkem propagandistických stereotypů". Což tu nepromluvil sám Stalin svou někdejší řečí? Což si při takových slovech nezamnul radostně rukama i jeho následovatel Brežněv?

SEVERUS